Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2025. gada 1. augustā *

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Patvēruma politika – Direktīva 2013/32/ES – Kopējās procedūras starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai – 36. un 37. pants – Jēdziens "droša izcelsmes valsts" – Norādīšana ar leģislatīvu aktu – I pielikums – Kritēriji – 46. pants – Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību – Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants – Dalībvalsts īstenotas trešās valsts norādīšanas par drošu izcelsmes valsti pārbaude tiesā – Informācijas avotu, uz kuriem balstīts šis lēmums, publiska pieejamība

Apvienotajās lietās C-758/24 [*Alace*] [i] un C-759/24 [*Canpelli*] [i]

par diviem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Tribunale ordinario di Roma* (Romas tiesa, Itālija) iesniegusi ar 2024. gada 31. oktobra un 2024. gada 4. novembra lēmumiem un kas Tiesā reģistrēti attiecīgi 2024. gada 4. novembrī un 2024. gada 5. novembrī, tiesvedībās

LC (C-758/24),

CP (C-759/24)

pret

Commissione territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Roma – sezione procedure alla frontiera II,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], palātu priekšsēdētāji K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*], A. Kumins [*A. Kumin*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*], D. Gracijs [*D. Gratsias*] un M. Gavalecs [*M. Gavalec*], tiesneši I. Ziemele, J. Pasers [*J. Passer*], Z. Čehi [*Z. Csehi*], O. Spinjana-Matei [*O. Spineanu-Matei*], B. Smulderss [*B. Smulders*] un M. Kondinanci [*M. Condinanzi*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: Č. Di Bella [*C. Di Bella*], administrators,

* Tiesvedības valoda – itāļu.

i Šis lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

ņemot vērā rakstveida procesu un 2025. gada 25. februāra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– LC vārdā – *S. Angilletta*, *avvocata*,

– CP vārdā – *D. Belluccio* un *S. Greco*, *avvocati*,

– Itālijas valdības vārdā – *S. Fiorentino*, pārstāvis, kuram palīdz *L. D'Ascia*, *E. Feola* un *I. Massarelli*, *avvocati dello Stato*,

– Bulgārijas valdības vārdā – *S. O. Ruseva* un *T. S. Tsingileva*, pārstāves,

– Čehijas Republikas valdības vārdā – *A. Edelmannová*, *M. Smolek* un *J. Vláčil*, pārstāvji,

– Vācijas valdības vārdā – *J. Möller* un *R. Kanitz*, pārstāvji,

– Grieķijas valdības vārdā – *T. Papadopoulou*, pārstāve,

– Francijas valdības vārdā – *B. Dourthe*, *O. Duprat-Mazaré* un *B. Fodda*, pārstāves,

– Kipras valdības vārdā – *I. Neophytou* un *E. Symeonidou*, pārstāves,

– Latvijas valdības vārdā – J. Davidoviča un S. Zellis, pārstāvji,

– Lietuvas valdības vārdā – *K. Dieninis*, pārstāvis,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *R. Kissné Berta*, pārstāvji,

– Maltas valdības vārdā – *A. Buhagiar*, pārstāve,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *A. Hanje*, pārstāves,

– Austrijas valdības vārdā – *A. Posch*, *J. Schmoll* un *P. Thalmann*, pārstāvji,

– Polijas valdības vārdā – *B. Majczyna* un *D. Lutostańska*, pārstāvji,

– Slovākijas valdības vārdā – *E. V. Larišová*, pārstāve,

– Somijas valdības vārdā – *H. Leppo* un *M. Pere*, pārstāves,

– Zviedrijas valdības vārdā – *F.-L. Göransson* un *J. Olsson*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Azéma*, *M. Debieuvre* un *F. Tomat*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 10. aprīļa tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.) 36.–38. pantu kopsakarā ar šīs direktīvas 42., 46. un 48. apsvērumu, kā arī I pielikumu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 47. pantu un Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – "ECPAK") 6. un 13. pantu.

2 Šie lūgumi iesniegti saistībā ar tiesvedībām attiecīgi starp Bangladešas Tautas Republikas valstspiederīgajiem LC un CP un *Commissione territoriale per il riconoscimento della protezione internazionale di Roma – sezione procedure alla frontiera II* (Romas Starptautiskās aizsardzības atzīšanas teritoriālās komisijas II robežprocedūru nodaļa, Itālija) par to lēmumu tiesiskumu, ar kuriem pēdējā minētā paātrināto robežprocedūru noslēgumā noraidījusi LC un CP starptautiskās aizsardzības pieteikumus kā acīmredzami nepamatotus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2013/32

3 Direktīvas 2013/32 18., 20., 40., 42., 46. un 48. apsvērumā teikts:

"(18) Tas ir gan dalībvalstu, gan starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju interesēs, lai lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiktu pieņemti cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu.

[..]

(20) Precīzi noteiktos gadījumos, kad pieteikums, iespējams, ir nepamatots vai kad pastāv nopietnas bažas par valsts drošību vai sabiedrisko kārtību, dalībvalstīm vajadzētu spēt paātrināt izskatīšanas procedūru – jo īpaši nosakot īsākus, bet saprātīgus termiņus dažiem procedūras posmiem –, neskarot atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu un šajā direktīvā paredzēto principu un garantiju efektīvu pieejamību pieteikuma iesniedzējam.

[..]

(40) Viens no galvenajiem apsvērumiem attiecībā uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma pamatotību ir pieteikuma iesniedzēja drošība viņa izcelsmes valstī. Ja kādu trešo valsti var uzskatīt par drošu izcelsmes valsti, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai to atzīt par drošu un pieņemt, ka tā ir droša konkrētam pieteikuma iesniedzējam, ja vien viņš nesniedz norādes par pretējo.

[..]

(42) Šajā direktīvā trešās valsts noteikšana par drošu izcelsmes valsti nevar nodrošināt minētās valsts valstspiederīgajiem pilnīgu drošību. Izvērtējumā, kas ir šīs noteikšanas pamatā, var tikai ņemt vērā vispārējos civilos, tiesiskos un politiskos apstākļus minētajā valstī un to, vai vajāšanas, spīdzināšanas vai necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas dalībniekiem piemēro sankcijas praksē, ja viņus minētajā valstī atzīst par atbildīgiem. Šā iemesla dēļ ir svarīgi, ka attiecīgā valsts vairs nav uzskatāma par drošu attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju, ja viņš norāda pamatotus iemeslus, kas liek uzskatīt, ka attiecīgā valsts viņa konkrētajā gadījumā vairs nav droša.

[..]

(46) Ja dalībvalstis konkrētos gadījumos piemēro drošas valsts koncepcijas vai nosaka valstis par drošām, šajā nolūkā pieņemot sarakstus, tām *inter alia* būtu jāņem vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 439/2010 (2010. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas Patvēruma atbalsta biroju [(OV 2010, L 132, 11. lpp.)], minētās pamatnostādnes un darbības rokasgrāmatas un informācija par izcelsmes valsti un darbībām, tostarp EPAB [Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (*EASO*)] metodoloģija saistībā ar informatīvu ziņojumu par izcelsmes valsti, kā arī attiecīgas [Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos biroja (*UNHCR*)] pamatnostādnes.

[..]

(48) Lai nodrošinātu drošas valsts koncepciju pareizu piemērošanu, pamatojoties uz atjauninātu informāciju, dalībvalstīm būtu regulāri jāpārskata situācija minētajās valstīs, pamatojoties uz virkni informācijas avotu, tostarp jo īpaši informāciju, ko sniedz citas dalībvalstis, EPAB, *UNHCR*, Eiropas Padome un citas attiecīgas starptautiskas organizācijas. Ja dalībvalstīm kļūst zināms, ka valstī, kuru tās noteikušas par drošu, ir ievērojami mainījusies situācija cilvēktiesību jomā, tām būtu jānodrošina, ka pēc iespējas drīzāk tiek sagatavots pārskats par minēto situāciju, un vajadzības gadījumā jāpārskata minētās valsts noteikšana par drošu valsti."

4 Šīs direktīvas 10. panta "Pieteikumu izskatīšanas prasības" 3. punkta b) apakšpunktā un 4. punktā paredzēts:

"3. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgās iestādes lēmumi par starptautiskās aizsardzības pieteikumiem tiek pieņemti pēc atbilstīgas izskatīšanas. Šajā nolūkā dalībvalstis nodrošina, ka:

[..]

b) tiek iegūta precīza un aktualizēta informācija no dažādiem avotiem, piemēram, no EPAB un *UNHCR*, un attiecīgām starptautiskām cilvēktiesību organizācijām par vispārējo situāciju, kas valda pieteikuma iesniedzēju izcelsmes valstīs un, vajadzības gadījumā, valstīs, caur kurām tie ir izbraukuši, un ka šāda informācija ir pieejama darbiniekiem, kas ir atbildīgi par pieteikumu izskatīšanu un lēmumu pieņemšanu;

[..].

4. Iestādēm, kas minētas V nodaļā, ar atbildīgās iestādes vai pieteikuma iesniedzēja starpniecību vai kā citādi ir piekļuve vispārējai informācijai, kas minēta 3. punkta b) apakšpunktā un kas nepieciešama to uzdevuma izpildei."

5 Minētās direktīvas 12. panta "Garantijas pieteikuma iesniedzējiem" 1. punkta d) apakšpunktā teikts:

"Ņemot vērā procedūras, kas paredzētas III nodaļā, dalībvalstis nodrošina, ka visiem pieteikuma iesniedzējiem tiek sniegtas šādas garantijas:

[..]

d) viņiem un attiecīgā gadījumā viņu juridiskajiem konsultantiem vai citiem padomdevējiem saskaņā ar 23. panta 1. punktu ir piekļuve informācijai, kas minēta 10. panta 3. punkta b) apakšpunktā, un informācijai, kuru sniedz 10. panta 3. punkta d) apakšpunktā minētie eksperti, ja atbildīgā iestāde ir ņēmusi vērā minēto informāciju, lai pieņemtu lēmumu par viņu pieteikumu;

[..]."

6 Šīs pašas direktīvas 24. pants "Pieteikuma iesniedzēji, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas" attiecas uz atbalstu, kas piešķirams šādiem pieteikuma iesniedzējiem visas patvēruma procedūras laikā.

7 Direktīvas 2013/32 31. panta "Izskatīšanas procedūra" 8. punkta b) apakšpunktā noteikts:

"Dalībvalstis var paredzēt, ka izvērtēšanas procedūra saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, tiek paātrināta un/vai veikta pie robežas vai tranzīta zonās saskaņā ar 43. pantu, ja:

[..]

b) pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts šīs direktīvas nozīmē [..]."

8 Šīs direktīvas 32. pantā "Nepamatoti pieteikumi" paredzēts:

"1. Neskarot 27. pantu, dalībvalstis var uzskatīt pieteikumu par nepamatotu tikai tādā gadījumā, ja atbildīgā iestāde ir noteikusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvu 2011/95/ES [(2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.)].

2. Nepamatotu pieteikumu gadījumos, uz kuriem attiecas jebkurš no apstākļiem, kas minēts 31. panta 8. punktā, dalībvalstis var arī uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu, ja tas ir noteikts kā tāds valsts tiesību aktos."

9 Saskaņā ar Direktīvas 2013/32 36. pantu "Drošas izcelsmes valsts koncepcija":

"1. Trešā valsts, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts saskaņā ar šo direktīvu, var pēc individuālas pieteikuma izskatīšanas tikt uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētajam pieteikuma iesniedzējam tikai tad, ja:

a) viņam ir minētās valsts valstspiederība; vai

b) viņš ir bezvalstnieks un pirms tam bija pastāvīgi dzīvojis minētajā valstī;

un viņš nav iesniedzis nekādu nopietnu pamatojumu, lai uzskatītu, ka valsts nav droša izcelsmes valsts viņa konkrētajos apstākļos un saistībā ar viņa kvalificēšanu kā bēgli vai kā personu, kurai ir tiesības uz alternatīvo aizsardzību saskaņā ar Direktīvu [2011/95].

2. Dalībvalstis valsts tiesību aktos paredz turpmākus noteikumus un kārtību drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanai."

10 Direktīvas 2013/32 37. pantā "Trešo valstu norādīšana par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem" paredzēts:

"1. Dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj saskaņā ar I pielikumu norādīt drošas izcelsmes valstis, lai izskatītu starptautiskās aizsardzības pieteikumus.

2. Dalībvalstis regulāri pārskata situāciju trešās valstīs, kas saskaņā ar šo pantu ir norādītas kā drošas izcelsmes valstis.

3. Vērtējums par to, vai valsts ir droša izcelsmes valsts saskaņā ar šo pantu, balstās uz dažādiem informācijas avotiem, tostarp jo īpaši informāciju no citām dalībvalstīm, EPAB, *UNHCR*, Eiropas Padomes un citām atbilstīgām starptautiskajām organizācijām.

4. Dalībvalstis paziņo Komisijai par valstīm, kas ir norādītas kā drošas izcelsmes valstis saskaņā ar šo pantu."

11 Šīs direktīvas 38. pants attiecas uz drošas trešās valsts koncepciju.

12 Minētās direktīvas 43. panta "Robežprocedūras" 1. punktā paredzēts:

"Dalībvalstis var nodrošināt procedūras saskaņā ar pamatprincipiem un garantijām, kas minētas II nodaļā, lai pieņemtu lēmumu pie dalībvalsts robežas vai tranzīta zonā par:

[..]

b) pieteikumu būtību, ja tiek piemērota 31. panta 8. punktā minētā procedūra."

13 Šīs pašas direktīvas 46. pantā "Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību" noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem ir tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību tiesā saistībā ar:

a) pieņemto lēmumu par to starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tostarp lēmumu:
   i) uzskatīt pieteikumu par nepamatotu attiecībā uz bēgļa un/vai alternatīvās aizsardzības statusu;

[..].

3. Lai izpildītu 1. punkta prasības, dalībvalstis nodrošina, ka ar efektīvu tiesisko aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā

gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95], vismaz attiecībā uz pārsūdzības procedūrām pirmās instances tiesā.

[..]

5. Neskarot 6. punktu, dalībvalstis ļauj pieteikuma iesniedzējiem palikt teritorijā līdz termiņam, kurā beidzas viņu iespēja izmantot tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, un, ja šādas tiesības ir izmantotas noteiktajā termiņā – līdz tiesiskās aizsardzības iznākumam.

6. Ja ir pieņemts lēmums:

a) uzskatīt pieteikumu par acīmredzami nepamatotu saskaņā ar 32. panta 2. punktu vai nepamatotu pēc izvērtēšanas saskaņā ar 31. panta 8. punktu, izņemot gadījumus, kad šie lēmumi ir balstīti uz 31. panta 8. punkta h) apakšpunktā minētajiem apstākļiem;

[..]

tiesai pēc pieteikuma iesniedzēja pieprasījuma vai *ex officio* ir tiesības lemt, vai pieteikuma iesniedzējs var palikt dalībvalsts teritorijā, ja šāda lēmuma rezultātā tiek izbeigtas pieteikuma iesniedzēja tiesības palikt dalībvalstī un ja šādos gadījumos tiesības palikt dalībvalstī līdz tiesiskās aizsardzības iznākumam nav paredzētas valsts tiesību aktos.

[..]”

14 Direktīvas 2013/32 I pielikums “Drošu izcelsmes valstu norādīšana 37. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā” izteikts šādi:

“Valsts tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti, ja, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, var pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, kā noteikts Direktīvas [2011/95] 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

Izdarot šādu vērtējumu, *inter alia* tiek ņemts vērā apjoms, kādā aizsardzību pret vajāšanu vai sliktu apiešanos nodrošina:

a) attiecīgie valsts normatīvie akti un veids, kādā tos piemēro;

b) to tiesību un brīvību ievērošana, kas noteiktas [ECPAK] un/vai Starptautiskajā paktā par civilajām un politiskajām tiesībām[, kas pieņemts 1966. gada 16. decembrī un stājies spēkā 1976. gada 23. martā,] un/vai Apvienoto Nāciju Organizācijas [1984. gada 10. decembra] Konvencijā pret spīdzināšanu [un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem (*Recueil des traités des Nations unies*, 1465. sēj., 85. lpp., Nr. 24841 (1987))], jo īpaši tās tiesības, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar [ECPAK] 15. panta 2. punktu;

c) neizraidīšanas principa ievērošana saskaņā ar [Konvenciju par bēgļa statusu, kas parakstīta Ženēvā 1951. gada 28. jūlijā (*Recueil des traités des Nations unies*, 189. sēj., 150. lpp., Nr. 2545 (1954), stājusies spēkā 1954. gada 22. aprīlī un papildināta ar 1967. gada 31. janvārī Ņujorkā noslēgto Protokolu par bēgļa statusu, kurš stājies spēkā 1967. gada 4. oktobrī (turpmāk tekstā – "Ženēvas konvencija")];

d) efektīva tiesiskās aizsardzības sistēma pret minēto tiesību un brīvību pārkāpšanu."

Regula (ES) 2024/1348

15 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L, 2024/1348), 61. panta "Drošas izcelsmes valsts koncepcija" 2. punktā noteikts:

"Gan [Eiropas] Savienības, gan valsts līmenī trešo valsti var atzīt par drošu izcelsmes valsti ar izņēmumiem attiecībā uz konkrētām tās teritorijas daļām vai skaidri identificējamām personu kategorijām."

16 Šīs regulas 78. panta "Atcelšana" 1. punktā teikts:

"Direktīvu [2013/32] atceļ no dienas, kas minēta 79. panta 2. punktā, neskarot 79. panta 3. punktu."

17 Minētās regulas 79. panta "Stāšanās spēkā un piemērojamība" 2. un 3. punktā paredzēts:

"2. Šo regulu piemēro no 2026. gada 12. jūnija.

3. Šo regulu piemēro starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūrai attiecībā uz pieteikumiem, kas iesniegti no 2026. gada 12. jūnija. Starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kas iesniegti pirms minētās dienas, reglamentē Direktīva [2013/32]. Šo regulu piemēro starptautiskās aizsardzības atņemšanas procedūrai, ja starptautiskās aizsardzības atņemšanas izskatīšana sākās 2026. gada 12. jūnijā. Ja starptautiskās aizsardzības atņemšanas izskatīšana sākās pirms 2026. gada 12. jūnija, starptautiskās aizsardzības atņemšanas procedūru reglamentē Direktīva [2013/32]."

Itālijas tiesības

18 Saskaņā ar 2024. gada 23. oktobra *decreto-legge n. 158 – Disposizioni urgenti in materia di procedure per il riconoscimento della protezione internazionale* (Dekrētlikums Nr. 158 par steidzamiem noteikumiem starptautiskās aizsardzības piešķiršanas procedūru jomā; 2024. gada 23. oktobra *GURI* Nr. 249; turpmāk tekstā – "Dekrētlikums Nr. 158/2024") preambulu:

"[..]

[ņemot vērā] ārkārtējo nepieciešamību un steidzamību norādīt drošas izcelsmes valstis, ievērojot Eiropas Savienības Tiesas 2024. gada 4. oktobra spriedumu [*Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky* (C-406/22, EU:C:2024:841)] un izslēdzot valstis, kas neatbilst šādas norādīšanas nosacījumiem attiecībā uz dažām to teritorijas daļām (Kamerūna, Kolumbija un Nigērija);

[ņemot vērā] Regulu [2024/1348] un it īpaši tās 61. panta 2. punktu, saskaņā ar kuru "gan Savienības, gan valsts līmenī trešo valsti var atzīt par drošu izcelsmes valsti ar izņēmumiem attiecībā uz konkrētām tās teritorijas daļām vai skaidri identificējamām personu kategorijām", kā arī to, ka, lai gan šī regula piemērojama no 2026. gada 12. jūnija, tajā nostiprināta Eiropas Savienības dalībvalstu kopīgā nostāja;

[..]."

19 Ar Dekrētlikumu Nr. 158/2024 citastarp tika grozīts 2008. gada 28. janvāra *decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato* (Leģislatīvais dekrēts Nr. 25, ar ko īsteno Direktīvu 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu; 2008. gada 16. februāra *GURI* Nr. 40; turpmāk tekstā – "Leģislatīvais dekrēts Nr. 25/2008") 2.*bis* pants. Pēc šiem grozījumiem Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008 2.*bis* panta 1.–4.*bis* punktā noteikts:

"1. Piemērojot Eiropas tiesību aktos noteiktos kvalifikācijas kritērijus un atbilstoši datiem, kas iegūti no kompetento starptautisko organizāciju sniegtajiem informācijas avotiem, par drošām tiek atzītas šādas izcelsmes valstis: Albānija, Alžīrija, Bangladeša, Bosnija un Hercegovina, Kaboverde, Kotdivuāra, Ēģipte, Gambija, Gruzija, Gana, Kosova, Ziemeļmaķedonija, Maroka, Melnkalne, Peru, Senegāla, Serbija, Šrilanka un Tunisija.

2. Valsts, kas nav Eiropas Savienības dalībvalsts, var tikt atzīta par drošu izcelsmes valsti, ja, pamatojoties uz tās tiesību sistēmu, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un vispārējo politisko situāciju, var pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, [..] spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv plaši izplatītas vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās. Izcelsmes valsti var norādīt kā drošu ar izņēmumiem attiecībā uz personu kategorijām.

3. Veicot 2. punktā minēto novērtējumu, citastarp tiek ņemts vērā apjoms, kādā aizsardzību pret vajāšanu un sliktu izturēšanos nodrošina:

a) valsts pieņemtie normatīvie akti un veids, kādā tos piemēro;

b) [ECPAK], Starptautiskajā paktā par civilajām un politiskajām tiesībām [..] un ANO 1984. gada 10. decembra Konvencijā pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem noteikto tiesību un brīvību ievērošana, it īpaši to tiesību, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar [ECPAK] 15. panta 2. punktu;

c) atbilstība Ženēvas konvencijas 33. pantā noteiktajam principam;

d) efektīva sankciju par minēto tiesību un brīvību pārkāpumiem sistēma.

4. Novērtējums, lai noteiktu, vai valsts, kas nav [Eiropas Savienības] dalībvalsts, ir droša izcelsmes valsts, balstās uz informāciju, ko sniegusi *commissione nazionale per il diritto di asilo* [(Valsts patvēruma tiesību komisija)], kura izmanto arī [..] dokumentācijas centra apkopoto informāciju, kā arī citus informācijas avotus, tostarp it īpaši informāciju, ko sniegušas citas Eiropas Savienības dalībvalstis, Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra [(*EUAA*)], [*UNHCR*], Eiropas Padome un citas kompetentās starptautiskās organizācijas.

4.*bis* Drošu izcelsmes valstu saraksts tiek periodiski atjaunināts ar likuma ranga aktu un paziņots Eiropas Komisijai. Lai atjauninātu 1. punktā minēto sarakstu, *Consiglio dei Ministri* [(Ministru padome)] līdz katra gada 15. janvārim pieņem ziņojumu, kurā, ievērojot primārās drošības un starptautisko attiecību nepārtrauktības vajadzības un ņemot vērā 4. punktā minēto informāciju, tiek ziņots par to valstu situāciju, kas iekļautas spēkā esošajā sarakstā, un to valstu situāciju, kuru iekļaušanu tiek plānots veicināt. Valdība nosūta minēto ziņojumu kompetentajām parlamenta komisijām."

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

20 LC un CP ir divi Bangladešas Tautas Republikas valstspiederīgie. Pēc tam, kad Itālijas iestādes viņus bija izglābušas jūrā, viņi tika nogādāti Albānijā, kur tika ievietoti Gjaderas [*Gjadër*] aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centrā. Šie pasākumi tika veikti, piemērojot *protocollo tra il Governo della Repubblica italiana e il Consiglio dei ministri della Repubblica di Albania per il rafforzamento della collaborazione in materia migratoria* (Protokols starp Itālijas Republikas valdību un Albānijas Republikas Ministru padomi sadarbības stiprināšanai migrācijas jautājumos), saskaņā ar kuru Albānijas valdība nodeva Itālijas Republikas rīcībā divas Albānijas teritorijas zonas, uz ko pilnībā attiecas Itālijas iestāžu kompetence un kas pielīdzinātas pierobežas joslām vai tranzīta zonām, kurās patvēruma meklētāji var tikt aizturēti.

21 2024. gada 16. oktobrī gan LC, gan CP no šī aizturēto ārzemnieku izmitināšanas centra Itālijas iestādēm iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu.

22 Ar 2024. gada 17. oktobra lēmumiem Romas Starptautiskās aizsardzības atzīšanas teritoriālās komisijas II robežprocedūru nodaļa paātrinātā robežprocedūrā šos pieteikumus noraidīja, pamatojoties uz to, ka LC un CP ir no drošas izcelsmes valsts. Lēmumus par aizturēšanu kompetentā tiesa neapstiprināja, tāpēc pieteikuma iesniedzēji tika atbrīvoti.

23 Ieradušies Itālijā, 2024. gada 25. oktobrī LC un CP lēmumus, ar kuriem noraidīti viņu iepriekšējā punktā minētie starptautiskās aizsardzības pieteikumi, pārsūdzēja *Tribunale ordinario di Roma* (Romas tiesa, Itālija), kas ir iesniedzējtiesa.

24 Šai tiesai ir šaubas par Bangladešas Tautas Republikas norādīšanu par drošu izcelsmes valsti.

25 Pirmām kārtām, iesniedzējtiesa vērš uzmanību uz to, ka līdz Dekrētlikuma Nr. 158/2024 pieņemšanai trešās valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti notika divos posmos. Vispirms Itālijas likumdevējs ar parastu likumu definēja šādas norādīšanas tiesisko regulējumu. Pēc tam Itālijas administrācija ar starpministriju dekrētu norādīja drošas izcelsmes valstis, balstoties uz faktu lapām par šīm valstīm. Itālijas tiesa bija pilnvarota pārbaudīt šādu starpministriju dekrētu saderību ar šīm tiesību normām. Tomēr pēc šī dekrētlikuma stāšanās spēkā drošu izcelsmes valstu saraksts tagad esot iekļauts likuma ranga aktā, proti, Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Dekrētlikumu Nr. 158/2024, 2.*bis* panta 1. punktā. Tādējādi Itālijas likumdevējam tagad esot tiesības gan noteikt vispārējo tiesisko regulējumu, kas reglamentē kārtību un kritērijus trešās valsts norādīšanai par drošu izcelsmes valsti, gan pašam veikt šo norādīšanu. Iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai šāda norādīšana ar likuma ranga aktu atbilst Direktīvas 2013/32 prasībām.

26 Otrām kārtām, iesniedzējtiesa uzsver, ka pēc Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008 2.*bis* panta grozīšanas ar Dekrētlikumu Nr. 158/2024 Itālijas tiesiskajā regulējumā vairs nav atsauces uz faktu lapām par attiecīgajām trešām valstīm saistībā ar to iekļaušanu drošu izcelsmes valstu sarakstā, kā arī nav minēta nepieciešamība minēt avotus, no kuriem iegūta šī informācija. It īpaši Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Dekrētlikumu Nr. 158/2024, 2. *bis* panta 1. punktā pēc grozījumiem nekur neesot minēts Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008 2.–4. punkts. Tajā esot izveidots drošu izcelsmes valstu saraksts ar tikai vispārīgu atsauci uz "datiem, kas iegūti no kompetento starptautisko organizāciju sniegtajiem informācijas avotiem", neidentificējot šos datus vai avotus. Turklāt minētā panta jaunajā 4.*bis* punktā esot paredzēts tikai, ka šī saraksta periodiskai atjaunināšanai valdība pieņem ziņojumu, kurā izklāstīta aplūkoto trešo valstu situācija. Tāpēc starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem, no vienas puses, un tiesām, kurās tie iesnieguši pārsūdzības, no otras puses, esot liegts attiecīgi apstrīdēt informāciju, kas izraisījusi trešās valsts norādīšanu par drošu izcelsmes valsti, un pārbaudīt tās izcelsmi, autoritāti, uzticamību, nozīmīgumu, aktualitāti, pilnīgumu un saturu, un tādējādi neesot ievērots Hartas 47. pantā nostiprinātais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips.

27 Trešām kārtām, iesniedzējtiesai nav skaidrs, vai dalībvalstīm jāļauj valstu tiesām izmantot visu to rīcībā esošo nozīmīgo informāciju, lai pārbaudītu trešās valsts norādīšanas par drošu izcelsmes valsti pamatotību, neatkarīgi no tā, vai valsts iestāde, kas veikusi šo norādīšanu, ir vai nav atklājusi informāciju, uz kuru tā balstījusies. Šī tiesa uzskata, ka uz šo jautājumu jāatbild apstiprinoši – tādēļ, lai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem, kuru pieteikumi noraidīti paātrinātā procedūrā, pamatojoties uz to, ka tie ir no šādas drošas izcelsmes valsts, nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

28 Ceturtām kārtām, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kādi secinājumi jāizdara no 2024. gada 4. oktobra sprieduma *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky* (C-406/22, EU:C:2024:841). Šajā ziņā tā norāda, ka no Dekrētlikuma Nr. 158/2024 preambulas izriet – to pieņemot, Itālijas valdības nodoms bijis izpildīt šo spriedumu, no Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008 2.*bis* panta 2. punkta otrā teikuma svītrojot iespēju par drošu izcelsmes valsti norādīt trešo valsti, kas attiecībā uz noteiktām tās teritorijas daļām neatbilst šādas norādīšanas nosacījumiem. Tomēr šī valdība šajā tiesību normā esot saglabājusi iespēju trešo valsti norādīt par drošu izcelsmes valsti ar izņēmumiem attiecībā uz noteiktām personu kategorijām. Taču šī tiesa uzskata, ka pēdējā minētā iespēja jānoraida, balstoties uz argumentāciju, kas analoģiska tai, kuru Tiesa izmantojusi minētajā spriedumā. Tā kā personu kategoriju izslēgšana visbiežāk attiecas uz visu trešās valsts teritoriju, tas esot pat nopietnāks pasākums nekā tajā pašā spriedumā izvērtētais teritoriālais izņēmums. Šādos apstākļos minētā tiesa uzskata, ka par to nepieciešams uzdot jautājumus Tiesai, pirms attiecīgā gadījumā tiek izdarīti secinājumi no Savienības tiesību pārākuma principa.

29 Šādos apstākļos *Tribunale ordinario di Roma* (Romas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus, kas abās lietās formulēti identiski:

"1) Vai Savienības tiesības, un it īpaši Direktīvas [2013/32] [36.–38.] pants, kas aplūkoti arī saistībā ar šīs direktīvas 42., 46. un 48. apsvērumu un interpretēti, ņemot vērā [Hartas] 47. pantu (un [ECPAK] 6. un 13. pantu), liedz valsts likumdevējam, kura kompetencē ir atļaut izveidot drošu izcelsmes valstu sarakstus un noteikt šajā nolūkā piemērojamos kritērijus un izmantojamos avotus, arī tieši ar primāru tiesību aktu norādīt trešo valsti kā drošu izcelsmes valsti?

2) Katrā ziņā – vai Savienības tiesības, un it īpaši Direktīvas [2013/32] [36.–38.] pants, kas aplūkoti arī saistībā ar šīs direktīvas 42., 46. un 48. apsvērumu un interpretēti, ņemot vērā [Hartas] 47. pantu (un [ECPAK] 6. un 13. pantu), tomēr nepieļauj vismaz to, ka likumdevējs norāda trešo valsti kā drošu izcelsmes valsti, nedarot pieejamus un pārbaudāmus avotus, kuri izmantoti šīs norādīšanas pamatošanai, un tādējādi neļaujot patvēruma meklētājam apstrīdēt un tiesnesim pārbaudīt šo avotu izcelsmi, autoritāti, uzticamību, atbilstību, aktualitāti, pilnīgumu un saturu kopumā un novērtēt to, vai pastāv šādas norādīšanas materiālie nosacījumi, kas izklāstīti [minētās] direktīvas I pielikumā?

3) Vai Savienības tiesības, un it īpaši Direktīvas [2013/32] [36.–38.] pants, kas aplūkoti arī saistībā ar šīs direktīvas 42., 46. un 48. apsvērumu un interpretēti, ņemot vērā [Hartas] 47. pantu (un [ECPAK] 6. un 13. pantu), jāinterpretē tādējādi, ka paātrinātās robežprocedūras laikā [attiecībā uz personām, kuras ieradušās] no valsts, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts, tiesa visos gadījumos var izmantot pašas iegūto informāciju par izcelsmes valsti no [minētās] direktīvas 37. panta 3. punktā noteiktajiem avotiem, kuri varētu palīdzēt noskaidrot, vai pastāv [šīs] direktīvas I pielikumā izklāstītie minētās norādīšanas materiālie nosacījumi?

4) Vai Savienības tiesības, un it īpaši Direktīvas [2013/32] [36.–38.] pants, kā arī tās I pielikums, kas aplūkoti arī saistībā ar šīs direktīvas 42., 46. un 48. apsvērumu un interpretēti, ņemot vērā [Hartas] 47. pantu (un [ECPAK] 6. un 13. pantu), liedz definēt trešo valsti par "drošu izcelsmes" valsti, ja minētajā valstī ir personu kategorijas, attiecībā uz kurām šī valsts neatbilst [minētās] direktīvas I pielikumā izklāstītajiem norādīšanas materiālajiem nosacījumiem?"

Tiesvedība Tiesā

30 Iesniedzējtiesa iesniedza pieteikumu par to, lai lietām tiktu piemērota Eiropas Savienības Tiesas statūtu 23.a pantā un Tiesas Reglamenta 107. pantā paredzētā steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība.

31 2024. gada 19. novembrī Tiesas otrā palāta pēc tiesneses referentes priekšlikuma un ģenerāladvokāta uzklausīšanas nolēma šo pieteikumu neapmierināt.

32 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 21. novembra lēmumu šīs lietas tika apvienotas tiesvedības rakstveida un mutvārdu daļai, kā arī sprieduma taisīšanai.

33 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2024. gada 29. novembra rīkojumu šīm lietām tika piemērota Reglamenta 105. panta 1. punktā paredzētā paātrinātā tiesvedība.

34 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 16. panta trešajai daļai Itālijas Republika lūdza šīs lietas izlemt virspalātā; Tiesa to formāli ņēma vērā 2025. gada 11. februārī.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pieņemamību

35 Itālijas un Slovākijas valdības apstrīd pirmā, otrā un ceturtā jautājuma pieņemamību.

36 Saistībā ar pirmo un otro jautājumu Itālijas valdība apgalvo, ka iesniedzējtiesa nav norādījusi iemeslus, kuru dēļ Dekrētlikums Nr. 158/2024 būtu nesaderīgs ar Savienības tiesībām, un to, kāpēc šiem jautājumiem būtu nozīme attiecībā uz pamatlietu iznākumu. Šī valdība piebilst, ka šajā gadījumā drošu izcelsmes valstu norādīšanas kārtībai nav šādas nozīmes, jo Bangladešas Tautas Republika vēl pirms šī dekrētlikuma pieņemšanas bija norādīta kā droša izcelsmes valsts.

37 Attiecībā uz ceturto jautājumu Itālijas un Slovākijas valdības apgalvo, ka tas ir abstrakts un hipotētisks. Proti, iesniedzējtiesa neesot pārbaudījusi, vai Bangladešas Tautas Republika nav droša izcelsmes valsts noteiktām personu kategorijām un vai LC un CP ietilpst šajās kategorijās.

38 Šajā ziņā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi tiesiskā regulējuma un faktu ietvaros, kuru definēšana ir tās atbildība un kuru pareizība Tiesai nav jāpārbauda, attiecas nozīmīguma prezumpcija. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktiskajiem apstākļiem vai tās priekšmetu, ja izvirzītā problēma ir hipotētiska vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2024. gada 19. decembris, *Tudmur*, C-185/24 un C-189/24, EU:C:2024:1036, 26. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

39 Šajā gadījumā no lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka abi Bangladešas Tautas Republikas valstspiederīgie iesniedzējtiesā pārsūdzējuši lēmumus, ar kuriem viņu starptautiskās aizsardzības pieteikumi noraidīti kā acīmredzami nepamatoti, jo viņi ir no drošas izcelsmes valsts. Šī tiesa šajos lūgumos skaidro, ka tai ir šaubas par šīs trešās valsts norādīšanas par drošu izcelsmes valsti saderību ar Savienības tiesībām, pamatojoties būtībā uz to, ka šī norādīšana izriet no leģislatīva akta un ka Itālijas likumdevējs nav izpaudis savus informācijas avotus un ir saglabājis iespēju veikt minēto norādīšanu, lai gan šī trešā valsts varētu nebūt "droša" noteiktām tās iedzīvotāju kategorijām. Šajā ziņā minētā tiesa atsaucas uz Itālijas Ārlietu ministrijas 2024. gada 3. maija faktu lapu par Bangladešas Tautas Republiku, uz kuru bija balstīta Bangladešas Tautas Republika norādīšana par drošu izcelsmes valsti pirms Dekrētlikuma Nr. 158/2024 pieņemšanas un kurā bija secināts, ka šo trešo valsti var atzīt par drošu izcelsmes valsti tikai ar izņēmumiem attiecībā uz noteiktām personu kategorijām.

40 Šādā kontekstā šī tiesa, uzdodot pirmo, otro un ceturto jautājumu, būtībā vaicā Tiesai par vairāku to Direktīvas 2013/32 normu interpretāciju, kurās regulēta drošas izcelsmes valsts koncepcija un tas, kā dalībvalstis norāda šādas valstis, kā arī par kārtību, kādā veicama šādas norādīšanas pārbaude tiesā.

41 Tātad šie jautājumi faktiski attiecas uz to Savienības tiesību normu interpretāciju, kuras ir būtiskas pamatlietu atrisināšanai. Tā kā par pamatlietu valsts tiesisko un faktisko ietvaru noteikšanu ir atbildīga iesniedzējtiesa, Tiesai nav jāpārbauda premisas, uz kurām balstīti minētie jautājumi.

42 Turklāt no lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu izriet, ka, uzdodot jautājumus, iesniedzējtiesa galu galā vēlas noskaidrot, vai Bangladešas Tautas Republikas norādīšana par drošu izcelsmes valsti ir saderīga ar Savienības tiesībām, lai attiecīgā gadījumā noraidītu drošības prezumpciju, kas izriet no drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanas pamatlietās. Līdz ar to apstāklis, ka nav pierādīts, ka LC un CP pieder pie kādas no to personu kategorijām, attiecībā uz kurām šīs tiesas ieskatā šī valsts nav droša izcelsmes valsts, neietekmē šo jautājumu pieņemamību.

43 No tā izriet, ka pirmais, otrais un ceturtais jautājums ir pieņemams.

Par lietas būtību

Ievada apsvērumi

44 Iesākumā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu izlemt tās izskatīšanā esošo strīdu. No šāda skatpunkta Tiesai attiecīgā gadījumā jāpārformulē tai uzdotie jautājumi. Turklāt Tiesai var būt jāņem vērā tādas Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies (skat. spriedumus, 1986. gada 20. marts, *Tissier*, 35/85, EU:C:1986:143, 9. punkts, kā arī 2024. gada 19. decembris, *Khan Yunis* un *Baabda*, C-123/23 un C-202/23, EU:C:2024:1042, 63. punkts).

45 Apstāklis, ka iesniedzējtiesa savos jautājumos formāli ir minējusi noteiktas Savienības tiesību normas, neliedz Tiesai sniegt valsts tiesai visus interpretācijas elementus, kas var būt noderīgi pamatlietas izspriešanai, no visiem šīs tiesas norādītajiem elementiem, it īpaši no iesniedzējtiesas nolēmuma pamatojuma, izdalot tos Savienības tiesību elementus, kuriem nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (skat. spriedumus, 1978. gada 29. novembris, *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 26. punkts, kā arī 2024. gada 19. decembris, *Khan Yunis* un *Baabda*, C-123/23 un C-202/23, EU:C:2024:1042, 64. punkts).

46 Uzdodot jautājumus, iesniedzējtiesa it īpaši vaicā Tiesai, kā interpretēt Direktīvas 2013/32 36.–38. pantu, tos skatot Hartas 47. panta gaismā.

47 Pirmām kārtām, jāatgādina, ka Direktīvas 2013/32 36. un 37. panta priekšmets ir attiecīgi drošas izcelsmes valsts koncepcija un trešo valstu norādīšana par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

48 Ar šiem pantiem izveidots īpašs izskatīšanas režīms, ko dalībvalstis var piemērot starptautiskās aizsardzības pieteikumiem. Šis režīms balstīts uz tādu atspēkojamu prezumpciju par pietiekamu aizsardzību izcelsmes valstī, kuru pieteikuma iesniedzējs var atspēkot, ja tas norāda nopietnu pamatojumu, kas saistīts ar tā konkrētajiem apstākļiem (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2018. gada 25. jūlijs, A, C-404/17, EU:C:2018:588, 25. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 47. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

49 Saskaņā ar minētā režīma konkrētajiem noteikumiem dalībvalstis atbilstoši šīs direktīvas 31. panta 8. punkta b) apakšpunktam var paredzēt, pirmkārt, ka izskatīšanas procedūra tiek paātrināta un, otrkārt, tiek veikta pie robežas vai tranzīta zonās saskaņā ar minētās direktīvas 43. pantu (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 48. punkts).

50 Bez tam, ja starptautiskās aizsardzības pieteikums, ko iesniedzis pieteikuma iesniedzējs no drošas izcelsmes valsts, ticis atzīts par nepamatotu, jo atbilstoši Direktīvas 2013/32 32. panta 1. punktam atbildīgā iestāde ir noteikusi, ka pieteikuma iesniedzējs nav tiesīgs saņemt starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95, dalībvalstis atbilstoši Direktīvas 2013/32 32. panta 2. punktam šādu pieteikumu var atzīt par acīmredzami nepamatotu arī, ja tas ir par tādu noteikts valsts tiesību aktos (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 49. punkts).

51 Turklāt sekas attiecīgajai personai, kuras pieteikums noraidīts, balstoties uz drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu, citastarp ir tādas, ka pretēji tam, kas paredzēts vienkāršas noraidīšanas gadījumā, šai personai var neatļaut palikt tās dalībvalsts teritorijā, kurā tā iesniegusi šo pieteikumu, līdz izskatīta lēmuma par minētā pieteikuma noraidīšanu pārsūdzība, kā izriet no Direktīvas 2013/32 46. panta 5. un 6. punkta normām (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, A, C-404/17, EU:C:2018:588, 27. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 50. punkts).

52 Otrām kārtām, jāatzīmē, ka atšķirībā no Direktīvas 2013/32 36. un 37. panta tās 38. panta priekšmets ir nevis "drošas izcelsmes valsts", bet "drošas trešās valsts" koncepcija. Taču pamatlietas attiecas tikai uz "drošas izcelsmes valsts" koncepcijas piemērošanu. Līdz ar to šajās lietās nav jālemj par šīs direktīvas 38. panta interpretāciju.

53 Trešām kārtām, jākonstatē, ka Hartas 47. pantā garantētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību atbilst Direktīvas 2013/32 46. panta 1. punktā dalībvalstīm noteiktais pienākums paredzēt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem šādas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kuras tvērums definēts šīs direktīvas 46. panta 3. punktā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2020. gada 19. marts, *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tompa)*, C-564/18, EU:C:2020:218, 60. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 85. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra). Līdz ar to jāņem vērā arī pēdējā minētā tiesību norma, pat ja iesniedzējtiesa savos jautājumos uz to nav atsaukusies.

Par pirmo jautājumu

54 Uzdodot pirmo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 36. un 37. pants, kā arī 46. panta 3. punkts, tos skatot Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tie dalībvalstij liedz trešās valstis norādīt par drošām izcelsmes valstīm ar leģislatīvu aktu.

55 Kā atgādināts šī sprieduma 48. punktā, ar Direktīvas 2013/32 36. un 37. pantu izveidots īpašs izskatīšanas režīms, ko dalībvalstis var piemērot starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kurus iesnieguši to valstu valstspiederīgie, kas norādītas kā drošas izcelsmes valstis.

56 Šajā ziņā šīs direktīvas 37. panta 1. punktā precizēts, ka "dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj saskaņā ar [minētās direktīvas] I pielikumu norādīt drošas izcelsmes valstis, lai izskatītu starptautiskās aizsardzības pieteikumus". Kā būtībā minēts ģenerāladvokāta secinājumu 36. punktā, no šīs tiesību normas dažādu valodu versiju salīdzinājuma izriet, ka jēdziens "tiesību akti" jāsaprot plaši kā tāds, kas var ietvert leģislatīvus, reglamentējošus vai administratīvus aktus.

57 Šādā kontekstā Tiesa turklāt atzinusi – lai varētu izmantot īpašo izskatīšanas režīmu un atspēkojamo prezumpciju, kura iestrādāta Direktīvas 2013/32 noteikumos par procedūrām, kas balstītas uz drošas izcelsmes valsts koncepciju, dalībvalstīm jābūt minētos noteikumus pilnībā īstenojušām ar leģislatīvu, reglamentējošu vai administratīvu aktu normām, kuras tām ir pienākums pieņemt (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, A, C-404/17, EU:C:2018:588, 31. punkts).

58 Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru direktīvas normas jāīsteno ar neapstrīdamu saistošu spēku, ievērojot nepieciešamo specifiskumu, precizitāti un skaidrību, lai izpildītu tiesiskās drošības prasību (spriedums, 2020. gada 3. septembris, *Subdelegación del Gobierno en Barcelona* (Pastāvīgie iedzīvotāji), C-503/19 un C-592/19, EU:C:2020:629, 35. punkts un tajā minētā judikatūra).

59 Šādos apstākļos katrai dalībvalstij jānorāda drošas izcelsmes valstis saskaņā ar Direktīvas 2013/32 36. un 37. pantā, kā arī I pielikumā paredzēto kārtību, proti, it īpaši jāpieņem trešo valstu saraksts atbilstoši I pielikumā noteiktajiem kritērijiem, jāizdod papildu piemērošanas noteikumi, jāpaziņo Komisijai drošu izcelsmes valstu saraksts, kā arī tas periodiski jāpārskata (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, A, C-404/17, EU:C:2018:588, 28. punkts).

60 Tomēr ne šajās tiesību normās, ne arī kādā citā Direktīvas 2013/32 normā nav noteikta ne dalībvalsts iestāde vai iestādes, kurām būtu jāuztic drošu izcelsmes valstu norādīšana valsts līmenī, ne arī šim nolūkam izmantojamais juridiskais instruments.

61 Šajā ziņā jāatgādina, ka no LESD 288. panta trešās daļas izriet, ka dalībvalstīm, kad tās transponē direktīvu, ir plaša rīcības brīvība izvēlēties veidus un līdzekļus, kas paredzēti tās īstenošanas nodrošināšanai. Tādējādi, runājot par kompetento iestāžu un atbilstošo juridisko instrumentu izvēli, lai valsts līmenī trešās valstis norādītu par drošām izcelsmes valstīm, nekas nav pretrunā tam, ka dalībvalstī tiek nolemts, ka atbildība norādīt drošas izcelsmes valstis tiek uzticēta valsts likumdevējam, kurš to īsteno ar leģislatīvu aktu.

62 Tomēr šī dalībvalstu rīcības brīvība Direktīvas 2013/32 36. un 37. panta normu īstenošanā nemazina pienākumu, kas ir katrai no šīm valstīm, veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šīs direktīvas pilnīgu iedarbību atbilstoši tās mērķim (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1984. gada 10. aprīlis, *von Colson* un *Kamann*, 14/83, EU:C:1984:153, 15. punkts, kā arī 2022. gada 31. marts, *Lombard Lízing*, C-472/20, EU:C:2022:242, 35. punkts).

63 Minētā rīcības brīvība it īpaši neietekmē ikvienas valsts tiesas pienākumu nodrošināt Direktīvas 2013/32 normu pilnīgu iedarbību, vajadzības gadījumā pēc savas iniciatīvas nepiemērojot nevienu – pat vēlāk pieņemtu – valsts tiesību akta normu, kas ir pretrunā šīs direktīvas normām ar tiešu iedarbību, neprasot vai negaidot, lai aplūkotā valsts tiesību norma iepriekš tiktu atcelta likumdošanas ceļā vai izmantojot kādu citu konstitūcijā paredzētu metodi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1978. gada 9. marts, *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 21. un 24. punkts, kā arī 2025. gada 28. janvāris, *ASG 2*, C-253/23, EU:C:2025:40, 90. punkts un tajā minētā judikatūra).

64 Turklāt, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā saskaņā ar dalībvalstu procesuālās autonomijas principu un ar nosacījumu, ka tiek ievēroti līdzvērtības un efektivitātes principi, jānosaka to pārsūdzību procesuālā kārtība, kuras tiek iesniegtas, lai nodrošinātu attiecīgajām personām no Savienības tiesību sistēmas izrietošo tiesību aizsardzību, tomēr dalībvalstis ir atbildīgas par to, lai katrā gadījumā tiktu nodrošināts, ka attiecībā uz šīm tiesībām tiek ievērotas tiesības uz efektīvu aizsardzību tiesā, kas garantētas ar Hartas 47. pantu, kura tvērums šajā gadījumā ir precizēts ar Direktīvas 2013/32 46. pantu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2025. gada 3. jūlijs, *Al Nasiria*, C-610/23, EU:C:2025:514, 51. punkts un tajā minētā judikatūra).

65 No tā izriet, ka dalībvalsts izvēle attiecībā uz kompetento iestādi un juridisko instrumentu, ar kuru valsts līmenī atbilstoši Direktīvas 2013/32 36. un 37. pantam norāda drošas izcelsmes valstis, nevar ietekmēt tās pienākumus saskaņā ar šo direktīvu. Tādējādi katrai dalībvalstij it īpaši jānodrošina, ka tiek ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kuras ar minētās direktīvas 46. panta 1. punktu piešķirtas starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem, lai apstrīdētu lēmumus par to pieteikumiem, un kuru tvērums definēts šīs direktīvas 46. panta 3. punktā.

66 Šajā ziņā Tiesa jau atzinusi, ka atbilstoši Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktam, to skatot Hartas 47. panta gaismā, gadījumā, ja valsts tiesā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar īpašo režīmu, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm, kuras atbilstoši šīs direktīvas 37. pantam norādītas kā drošas izcelsmes valstis, šai tiesai, kad tā veic 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, balstoties uz lietas materiālos ietvertajiem elementiem, kā arī faktiem, par ko tā informēta tajā notiekošās tiesvedības gaitā, jāizvirza jautājums par to, ka nav ievēroti minētās direktīvas I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 98. punkts).

67 Līdz ar to un ņemot vērā šī sprieduma 62. un 63. punktā atgādināto judikatūru, apstāklis, ka dalībvalsts izvēlējusies drošas izcelsmes valstis norādīt ar leģislatīvu aktu, nevar būt par iemeslu tam, lai liegtu valsts tiesai, kura izskata lietu šī sprieduma iepriekšējā punktā minētajos apstākļos, pārbaudīt – kaut vai tikai pakārtoti –, vai aplūkotās trešās valsts norādīšanā par drošu izcelsmes valsti ievēroti Direktīvas 2013/32 I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi.

68 Iepriekš minētā pamatojuma gaismā uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 36. un 37. pants, kā arī 46. panta 3. punkts, tos skatot Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka tie dalībvalstij neliedz trešās valstis norādīt kā drošas izcelsmes valstis ar leģislatīvu aktu – ar nosacījumu, ka ikviena valsts tiesa, kurā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar īpašo režīmu, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas kā drošas izcelsmes valstis, var veikt šīs norādīšanas pārbaudi tiesā par to, vai ir ievēroti šīs direktīvas I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi.

Par otro un trešo jautājumu

69 Uzdodot otro un trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 36. un 37. pants, kā arī 46. panta 3. punkts, tos skatot Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka, pirmkārt, dalībvalstij, kura norāda trešo valsti kā drošu izcelsmes valsti, jānodrošina piekļuve informācijas avotiem šīs direktīvas 37. panta 3. punkta izpratnē, uz ko šī norādīšana balstīta, un, otrkārt, valsts tiesa – kurā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar īpašo režīmu, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas kā drošas izcelsmes valstis –, pārbaudot, vai šī norādīšana atbilst minētās direktīvas I pielikumā izklāstītajiem šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem, var ņemt vērā informāciju, ko tā ieguvusi pati.

70 Direktīvas 2013/32 37. panta 3. punktā paredzēts, ka dalībvalstu vērtējums par to, vai trešā valsts ir droša izcelsmes valsts, balstās uz dažādiem informācijas avotiem, tostarp it īpaši informāciju no citām dalībvalstīm, *EUAA*, kas ir *EASO* tiesību pārņēmēja, *UNHCR*, Eiropas Padomes un citām kompetentajām starptautiskajām organizācijām.

71 Ir taisnība, ka ne šajā tiesību normā, ne kādā citā Direktīvas 2013/32 normā nav skaidri precizēts, ka valsts iestādei, kas valsts līmenī norāda drošas izcelsmes valstis, jānodrošina piekļuve informācijas avotiem, uz kuriem balstoties tā veikusi šādu norādīšanu.

72 Tomēr, pirmām kārtām, tas, ka dalībvalsts trešo valsti norādījusi par drošu izcelsmes valsti, izraisa īpašā starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas režīma piemērojamību pieteikuma iesniedzējiem, kuri ir no šīs izcelsmes valsts. Šis režīms, kas aprakstīts šī sprieduma 48.–51. punktā, it īpaši ļauj dalībvalstīm paātrināt šo pieteikumu izskatīšanas procedūru un ir balstīts uz tādu sava veida atspēkojamu prezumpciju par pietiekamu aizsardzību izcelsmes valstī, kuru atbilstoši Direktīvas 2013/32 36. panta 1. punktam pieteikuma iesniedzējs var atspēkot, ja tas norāda nopietnu pamatojumu, kas saistīts ar tā konkrētajiem apstākļiem.

73 Kā uzsvērts ģenerāladvokāta secinājumu 55. punktā, lai pieteikuma iesniedzējam sniegtā iespēja atspēkot šo prezumpciju būtu efektīva, šim pieteikuma iesniedzējam jāvar uzzināt iemeslus, kuru dēļ tiek prezumēts, ka tā izcelsmes valsts ir droša. Līdz ar to minētajam pieteikuma iesniedzējam šajā ziņā jābūt piekļuvei informācijas avotiem, uz kuriem balstoties tā izcelsmes valsts norādīta kā droša izcelsmes valsts.

74 Otrām kārtām, jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2013/32 12. panta 1. punkta d) apakšpunktu kopsakarā ar 10. panta 3. punkta b) apakšpunktu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem izskatīšanas procedūras laikā ir piekļuve precīzai un aktualizētai informācijai, ko dalībvalstis ieguvušas no dažādiem avotiem, piemēram, *EUAA* un *UNHCR*, kā arī no starptautiskām cilvēktiesību organizācijām, par vispārējo situāciju, kas valda to izcelsmes valstīs. Tāpat no minētās direktīvas 10. panta 4. punkta izriet, ka arī valsts tiesām ir piekļuve vispārējai informācijai, kas nepieciešama to uzdevuma izpildei.

75 Tātad runa ir par informācijas avotiem, kas ir analogi tiem, uz kuriem dalībvalstis saskaņā ar Direktīvas 2013/32 37. panta 3. punktu var balstīties, lai norādītu trešo valsti kā drošu izcelsmes valsti.

76 Trešām kārtām, jāatgādina, ka ar Direktīvas 2013/32 46. panta 1. punktu starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem tiek piešķirtas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā attiecībā uz lēmumiem par to pieteikumu. Šīs direktīvas 46. panta 3. punktā definēts šo tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tvērums, precizējot, ka dalībvalstīm, kam ir saistoša šī direktīva, jānodrošina, lai tiesā, kurā apstrīdēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, tiktu veikta "faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude, tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95]" (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 85. punkts un tajā minētā judikatūra).

77 Turklāt no Tiesas judikatūras izriet, ka Direktīvas 2013/32 46. pantā paredzētās tiesību aizsardzības iezīmes jānosaka atbilstoši Hartas 47. pantam, kas ir efektīvas tiesību aizsardzības tiesā principa atkārtots apstiprinājums. Hartas 47. pants ir pašpietiekams un nav jāprecizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai piešķirtu privātpersonām tiesības, uz kurām var tieši atsaukties. Tāpēc ar šīs direktīvas 46. panta 3. punktu, to skatot Hartas 47. panta gaismā, nevar būt citādi (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 86. punkts un tajā minētā judikatūra).

78 No šī skatpunkta, pirmkārt, jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Hartas 47. pantā garantētās tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kuru gaismā jāinterpretē Direktīvas 2013/32 46. pants, prasa, no vienas puses, lai attiecīgajai personai būtu iespēja uzzināt pamatus, uz kuriem balstīts attiecībā uz to pieņemtais lēmums, vai nu pašai iepazīstoties ar šo lēmumu, vai arī tādējādi, ka šie pamati tai tiek paziņoti pēc tās pieprasījuma, ļaujot šai personai pēc iespējas labvēlīgākos apstākļos aizstāvēt savas tiesības un, esot pilnībā informētai, izlemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā. No otras puses, pēdējai minētajai jābūt pilnvarām pieprasīt aplūkotajai iestādei paziņot šos pamatus, lai šī tiesa pilnībā varētu veikt aplūkotā valsts lēmuma likumības pārbaudi (spriedumi, 2013. gada 4. jūnijs, ZZ, C-300/11, EU:C:2013:363, 53. punkts, un 2024. gada 29. jūlijs, *protectus*, C-185/23, EU:C:2024:657, 79. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

79 Taču tad, ja starptautiskās aizsardzības pieteikums tiek noraidīts kā acīmredzami nepamatots, jo pieteikuma iesniedzējs ir no drošas izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32 36. un 37. panta kopsakarā ar tās I pielikumu izpratnē, kā tas ir pamatlietās, šis noraidīšanas pamats būtībā sakrīt ar pamatiem, uz kuriem balstīta prezumpcija par pietiekamu aizsardzību, ko izraisa attiecīgās valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti.

80 Ņemot vērā šī sprieduma 78. punktā minēto judikatūru, jāatzīst, ka tiesību aizsardzības tiesā efektivitāte prasa, lai attiecīgajam pieteikuma iesniedzējam un arī tiesai, kas izskata lietu, būtu ne tikai iespēja uzzināt šādas noraidīšanas pamatus, bet arī piekļuve informācijas avotiem, uz kuriem balstoties aplūkotā trešā valsts norādīta kā droša izcelsmes valsts.

81 Otrkārt, attiecībā uz tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību tvērumu, kā tas definēts Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā, Tiesa atzinusi, ka formulējumi "ar efektīvu tiesību aizsardzību ir nodrošināta faktiskā un juridiskā pamatojuma pilnīga un *ex nunc* pārbaude" jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm atbilstoši šai tiesību normai savas valsts tiesības jāorganizē tā, lai attiecīgo pārsūdzību izskatīšana ietvertu visu faktisko un tiesību elementu pārbaudi tiesā, ļaujot tai veikt attiecīgās lietas aktualizētu vērtējumu (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 110. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 87. punkts).

82 Šajā ziņā vispirms – frāze "*ex nunc*" izceļ tiesas pienākumu veikt vērtējumu, kurā attiecīgā gadījumā tiek ņemti vērā jauni elementi, kas atklājušies pēc pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 111. punkts; 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 52. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 88. punkts).

83 Turpinājumā – Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktā ietvertais apzīmētājs "pilnīga" apstiprina, ka tiesai jāpārbauda gan tie elementi, ko ņēmusi vērā vai būtu varējusi ņemt vērā atbildīgā iestāde, gan tie, kas parādījušies pēc tam, kad šī iestāde pieņēmusi lēmumu (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 113. punkts; 2019. gada 29. jūlijs, *Torubarov*, C-556/17, EU:C:2019:626, 52. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 89. punkts).

84 Visbeidzot – ar formulējumu "attiecīgā gadījumā", kas ietverts frāzē "tostarp attiecīgā gadījumā pārbaude par starptautiskās aizsardzības nepieciešamību saskaņā ar Direktīvu [2011/95]", uzsvērts, ka tiesas veicamās pilnīgās un *ex nunc* pārbaudes priekšmetam nav obligāti jābūt starptautiskās aizsardzības nepieciešamības pārbaudei pēc būtības un ka tā tātad var attiekties uz

starptautiskās aizsardzības pieteikuma procesuālajiem aspektiem, pie kuriem pieder trešās valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 90. un 91. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

85 Kā izriet no šī sprieduma 66. punktā minētās Tiesas judikatūras, atbilstoši Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktam, to skatot Hartas 47. panta gaismā, gadījumā, ja valsts tiesā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar šī sprieduma 48. punktā minēto īpašo režīmu, šai tiesai, kad tā veic 46. panta 3. punktā noteikto pilnīgo un *ex nunc* pārbaudi, balstoties uz lietas materiālos ietvertajiem elementiem, kā arī faktiem, par ko tā informēta tajā notiekošās tiesvedības gaitā, jāizvirza jautājums par to, ka, iespējams, nav ievēroti minētās direktīvas I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi.

86 Lai Direktīvas 2013/32 I pielikumā minēto materiālo nosacījumu ievērošanas pārbaude tiesā būtu efektīva, tiesai, kas izskata lietu, jābūt iespējai piekļūt informācijas avotiem, uz kuriem balstoties kompetentā valsts iestāde aplūkoto trešo valsti norādījusi kā drošu izcelsmes valsti. No šīs efektivitātes prasības izriet arī, ka šai tiesai jābūt iespējai pārbaudīt, vai šajā norādīšanā ievēroti minētās direktīvas I pielikumā izklāstītie materiālie nosacījumi, ņemot vērā citu informāciju, ko tā attiecīgā gadījumā ieguvusi pati, neatkarīgi no tā, vai šī informācija gūta no publiskiem avotiem vai avotiem, kurus iesniegt šī tiesa lūgusi kādam no tajā izskatāmās lietas dalībniekiem, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, šī tiesa ir pārliecinājusies par šīs informācijas uzticamību un, otrkārt, šiem lietas dalībniekiem atbilstoši sacīkstes principam bijusi iespēja sniegt par šo informāciju savus apsvērumus.

87 No tā izriet, ka dalībvalstīm saskaņā ar Direktīvas 2013/32 46. panta 3. punktu savas valsts tiesības jāorganizē tā, lai būtu garantēta pietiekama un adekvāta piekļuve informācijas avotiem, uz kuriem tās balstījušās, lai norādītu drošas izcelsmes valstis. Šai piekļuvei jāļauj starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam no šādas valsts un valsts tiesai, kurā pārsūdzēts lēmums par tā starptautiskās aizsardzības pieteikumu, efektīvi iepazīties ar šiem informācijas avotiem atbilstoši šī sprieduma 78. punktā atgādinātajai judikatūrai.

88 Ņemot vērā iepriekš minēto pamatojumu, uz otro un trešo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 36. un 37. pants, kā arī 46. panta 3. punkts, tos skatot Hartas 47. panta gaismā, jāinterpretē tādējādi, ka:

– dalībvalstij, kura norāda trešo valsti kā drošu izcelsmes valsti, jāgarantē pietiekama un adekvāta piekļuve informācijas avotiem šīs direktīvas 37. panta 3. punkta izpratnē, uz kuriem šī norādīšana balstīta; šai piekļuvei, pirmkārt, jāļauj starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam no šīs trešās valsts pēc iespējas labvēlīgākos apstākļos aizstāvēt savas tiesības un, esot pilnībā informētam, izlemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā, un, otrkārt, jārada minētajai tiesai iespēja veikt lēmuma par starptautiskās aizsardzības pieteikumu pārbaudi;

– valsts tiesa – kurā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar īpašo režīmu, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas kā drošas izcelsmes valstis –, pārbaudot, kaut vai tikai pakārtoti, vai šajā norādīšanā ievēroti minētās direktīvas I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi, var ņemt vērā informāciju, ko tā ieguvusi pati, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, šī tiesa pārliecinās par šīs informācijas uzticamību un, otrkārt, lietas dalībniekiem tiek garantēta sacīkstes principa ievērošana.

Par ceturto jautājumu

89 Iesākumā jānorāda, ka ceturtais jautājums neattiecas uz iesniedzējtiesas veicamo pārbaudi par to, kā tiek īstenoti noteikumi, kas ietverti Direktīvas 2013/32 36. panta 1. punktā, kurā paredzēta prezumpcijas par pietiekamu aizsardzību izcelsmes valstī atspēkošana, ja pieteikuma iesniedzējs norāda nopietnu pamatojumu, kas saistīts ar tā konkrētajiem apstākļiem. Minētie jautājumi ir vienīgi par pārbaudi, kas šai tiesai jāveic attiecībā uz pašu trešās valsts, kas ir pieteikuma iesniedzēja izcelsmes valsts, norādīšanu par drošu izcelsmes valsti atbilstoši šīs direktīvas 37. pantam.

90 Šādos apstākļos jāuzskata, ka, uzdodot ceturto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Direktīvas 2013/32 37. pants kopsakarā ar šīs direktīvas I pielikumu jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz dalībvalstij par drošu izcelsmes valsti norādīt trešo valsti, kas attiecībā uz noteiktām personu kategorijām neatbilst minētās direktīvas I pielikumā izklāstītajiem šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem.

91 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī konteksts, kādā tā iekļaujas, un šo normu ietverošā tiesiskā regulējuma mērķi (spriedumi, 1983. gada 17. novembris, *Merck*, 292/82, EU:C:1983:335, 12. punkts, un 2023. gada 6. jūlijs, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Bēglis, kas izdarījis smagu noziegumu), C-8/22, EU:C:2023:542, 29. punkts).

92 Pirmām kārtām, runājot par Direktīvas 2013/32 37. panta formulējumu, kurš atbilstoši tā nosaukumam attiecas uz trešo valstu norādīšanu par drošām izcelsmes valstīm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tajā vairākkārt minēti termini "valsts" un "trešā valsts". Nekas šīs tiesību normas formulējumā neliecina par to, ka šādas norādīšanas mērķiem šos terminus varētu saprast tā, ka tie attiektos tikai uz daļu, attiecīgā gadījumā – lielāko daļu, no konkrētās trešās valsts iedzīvotājiem, izslēdzot citu šo iedzīvotāju daļu vai noteiktas personu kategorijas.

93 Otrām kārtām, runājot par kontekstu, kādā iekļaujas Direktīvas 2013/32 37. pants, no šī panta, pirmkārt, izriet, ka dalībvalstis var norādīt drošas izcelsmes valstis saskaņā ar minētās direktīvas I pielikumu. Taču, tāpat kā minētā panta formulējumā, arī šajā pielikumā izklāstītie kritēriji nesniedz nekādu norādi, ka dalībvalstīm būtu tiesības trešo valsti norādīt kā drošu izcelsmes valsti, lai gan attiecībā uz noteiktām šīs valsts iedzīvotāju kategorijām nav izpildīti I pielikumā paredzētie materiālie kritēriji.

94 Gluži pretēji, saskaņā ar minēto pielikumu trešās valsts norādīšana par drošu izcelsmes valsti ir atkarīga no iespējas pierādīt, ka "kopumā" un "konsekventi" nepastāv vajāšana, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

95 Šajā ziņā ir taisnība, ka Direktīvas 2013/32 I pielikuma valodu versijas atšķiras. Piemēram, tikai šī pielikuma franču valodas versijā minēts apstākļa vārds "*uniformément* [vienveidīgi]". Minētā pielikuma citu valodu versijās, piemēram, bulgāru ("*за всеки отделен случай*"), spāņu ("*sistemática*"), čehu ("*soustavně*"), dāņu ("*til stadighed*"), vācu ("*durchgängig*"), igauņu ("*järjekindlat*"), grieķu ("*μόνιμα*"), angļu ("*consistently*"), horvātu ("*trajno*"), itāļu ("*costantemente*"), latviešu ("konsekventi"), lietuviešu ("*sistemingai*"), ungāru ("*következetesen*"), maltiešu ("*konsistentement*"), holandiešu ("*duurzame*"), poļu ("*konsekwentnie*"), portugāļu

(“*sistemático*”), rumāņu (“*consecvent*”), slovāku (“*sústavne*”) slovēņu (“*redno*”), somu (“*jatkuvasti*”) un zviedru (“*genomgående*”) valodas versijā lietotie apzīmējumi atbilst tādiem apzīmējumiem kā “konstanti”, “sistemātiski”, “ilgstoši”, “pastāvīgi” vai “konsekventi”.

96 Tomēr papildus šīm semantiskajām atšķirībām visi šie vārdi norāda uz jēdzienu “nemainīgums”. Tāpēc – tā kā Direktīvas 2013/32 37. pantā vai I pielikumā nekur nav atsauces uz attiecīgās trešās valsts iedzīvotāju daļu – tie tiecas izteikt, ka šajā pielikumā minētie nosacījumi jāievēro attiecībā uz visiem attiecīgās trešās valsts iedzīvotājiem, lai šo valsti varētu norādīt par drošu izcelsmes valsti. Tādējādi tajos pausta Savienības likumdevēja izvēle paredzēt, ka norādīšana par drošu izcelsmes valsti ir atkarīga no nosacījuma, ka trešā valsts kopumā ir droša visiem tās iedzīvotājiem, nevis tikai daļai no tiem.

97 Turklāt pat valstī, kas kopumā ir droša visiem tās iedzīvotājiem, nav nekādas absolūtas drošības garantijas attiecībā uz katru indivīdu. Šis ir iemesls, kāpēc Savienības likumdevējs Direktīvas 2013/32 36. panta 1. punktā, to skatot šīs direktīvas 40. un 42. apsvēruma gaismā, paredzējis ikvienam starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam, kas ir no valsts, kura norādīta kā droša izcelsmes valsts, iespēju atspēkojamo prezumpciju par pietiekamu aizsardzību atspēkot, norādot nopietnu pamatojumu, kas saistīts ar tā konkrētajiem apstākļiem.

98 Otrkārt, runājot par argumentu, kas attiecas uz Direktīvas 2013/32 24. pantu, jānorāda, ka šim pantam, kura priekšmets atbilstoši tā nosaukumam ir “pieteikuma iesniedzēji, kuriem vajadzīgas īpašas procesuālās garantijas”, nav nekādas saistības ar trešās valsts norādīšanu par “drošu izcelsmes valsti” šīs direktīvas 37. panta un I pielikuma izpratnē.

99 Treškārt, kā izklāstīts šī sprieduma 48.–51. punktā, tas, ka dalībvalsts trešās valstis norāda par drošām izcelsmes valstīm, ļauj starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kurus iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no šīm trešām valstīm, piemērot īpašu izskatīšanas režīmu, kam ir atkāpes raksturs.

100 Šajā ziņā, ja Direktīvas 2013/32 37. pantu interpretētu tādējādi, ka tas ļauj trešo valsti norādīt par drošu izcelsmes valsti, lai gan attiecībā uz noteiktām personu kategorijām šī valsts neatbilst šīs direktīvas I pielikumā paredzētajiem nosacījumiem, tiktu paplašināta šī īpašā izskatīšanas režīma piemērošanas joma. Tā kā šādai interpretācijai nav nekāda pamatojuma ne 37. panta formulējumā, ne plašāk – minētajā direktīvā, ja tiktu atzītas šādas tiesības, nebūtu ievērota prasība, ka tiesību normas, kurām ir atkāpes raksturs, jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 5. marts, Komisija/Luksemburga, C-502/13, EU:C:2015:143, 61. punkts, un 2024. gada 8. februāris, *Bundesrepublik Deutschland* (Turpmāka pieteikuma pieņemamība), C-216/22, EU:C:2024:122, 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

101 Trešām kārtām, runājot par Direktīvas 2013/32 mērķiem, jāatgādina, ka papildus tam, ka tās vispārīgais mērķis ir izveidot kopējus procedūras standartus, šī direktīva, kā izriet it īpaši no tās 18. apsvēruma, ir vērsta uz to, lai starptautiskās aizsardzības pieteikumi tiktu apstrādāti “cik drīz vien iespējams, neskarot pieteikumu atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu” (spriedumi, 2018. gada 25. jūlijs, *Alheto*, C-585/16, EU:C:2018:584, 109. punkts, un 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 78. punkts).

102 Šajā perspektīvā minētās direktīvas 20. apsvērumā teikts, ka precīzi noteiktos gadījumos, tostarp, kad pieteikums, iespējams, ir nepamatots, dalībvalstīm vajadzētu spēt paātrināt izskatīšanas procedūru – jo īpaši nosakot īsākus, bet saprātīgus termiņus dažiem procedūras posmiem –,

neskarot atbilstīgu un pilnīgu izskatīšanu un šajā direktīvā paredzēto principu un garantiju efektīvu pieejamību pieteikuma iesniedzējam (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 79. punkts).

103 Tāpēc, kā izklāstīts šī sprieduma 48.–51. punktā, dalībvalsts starptautiskās aizsardzības pieteikumiem, kurus iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešās valsts, ko šī dalībvalsts norādījusi kā drošas izcelsmes valsti, var piemērot īpašu izskatīšanas režīmu, saskaņā ar kuru citastarp iespējams šo pieteikumu izskatīšanas procedūru paātrināt (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 80. punkts).

104 Ciktāl, kā norādīts šī sprieduma 101. punktā, Savienības likumdevējam ir nodoms ar Direktīvu 2013/32 garantēt gan drīzu, gan pilnīgu starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanu, tam, īstenojot savu rīcības brīvību, lai noteiktu kopējas procedūras starptautiskās aizsardzības piešķiršanai un atņemšanai, ir pienākums līdzsvarot šos divus mērķus, kad tas paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem dalībvalstis var trešo valsti norādīt par drošu izcelsmes valsti (spriedums, 2024. gada 4. oktobris, *Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky*, C-406/22, EU:C:2024:841, 81. punkts).

105 Tādējādi tas, ka šis likumdevējs šajā direktīvā nav paredzējis dalībvalstīm iespēju šādas norādīšanas nolūkā izslēgt personu kategorijas, atspoguļo šo līdzsvarošanu un likumdevēja izvēli dot priekšroku to starptautiskās aizsardzības pieteikumu pilnīgai izskatīšanai, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji, kuru izcelsmes valsts neatbilst minētās direktīvas I pielikumā paredzētajiem materiālajiem nosacījumiem attiecībā uz visiem tās iedzīvotājiem.

106 Lai gan Regulas 2024/1348 – ar kuras 78. pantu no 2026. gada 12. jūnija atceļ Direktīvu 2013/32 – 61. panta 2. punkts ievieš šādu iespēju, nosakot, ka trešo valsti var norādīt par drošu izcelsmes valsti gan Savienības, gan valsts līmenī ar izņēmumiem attiecībā uz skaidri identificējamām personu kategorijām, pārskatīt šo izvēli, veicot jaunu aplūkoto interešu līdzsvarošanu, ir Savienības likumdevēja prerogatīva.

107 Šajā kontekstā jānorāda arī, ka šim likumdevējam jāizvēlas datums, no kura tāda jauna tiesību norma kā Regulas 2024/1348 61. panta 2. punkts kļūst piemērojama, un šī izvēle izdarīta šīs regulas 79. panta 2. un 3. punktā. Turklāt tam ir tiesības šo izvēli pārskatīt, grozot pēdējo minēto tiesību normu; tieši to ir ierosinājusi Komisija. Tādējādi tās 2025. gada 16. aprīļa Priekšlikuma Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza Regulu 2024/1348 (COM(2025) 186 final), 1. panta 2. punktā paredzēts grozīt Regulas 2024/1348 79. panta 2. un 3. punktu, lai noteiktu iespēju citastarp tās 61. panta 2. punktu piemērot jau agrāk.

108 Līdz ar to, ņemot vērā šī sprieduma 66. un 85. punktā atgādinātās prasības un tā kā pamatlietās ir piemērojams Direktīvas 2013/32 37. pants, nevis Regulas 2024/1348 61. panta 2. punkts, iesniedzējtiesai atbilstoši šīs direktīvas 46. panta 3. punktam, to skatot Hartas 47. panta gaismā, – balstoties uz lietas materiālos ietvertajiem elementiem, kā arī faktiem, par ko tā informēta tajā notiekošās tiesvedības gaitā, – jāpārbauda, vai Leģislatīvā dekrēta Nr. 25/2008 pēc grozījumiem, kas tajā izdarīti ar Dekrētlikumu Nr. 158/2024, 2.*bis* panta 1. punktā paredzētā Bangladešas Tautas Republikas norādīšana par drošu izcelsmes valsti atbilst šādas noteikšanas materiālajiem nosacījumiem, kas paredzēti minētās direktīvas I pielikumā, attiecībā uz visiem šīs trešās valsts iedzīvotājiem.

109 Iepriekš minētā pamatojuma gaismā uz ceturto jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2013/32 37. pants kopsakarā ar šīs direktīvas I pielikumu jāinterpretē tādējādi, ka tas liedz dalībvalstij par drošu izcelsmes valsti norādīt trešo valsti, kas attiecībā uz noteiktām personu kategorijām neatbilst minētās direktīvas I pielikumā izklāstītajiem šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem.

Par tiesāšanās izdevumiem

110 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai 36. un 37. pants, kā arī 46. panta 3. punkts, tos skatot Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta gaismā,

jāinterpretē tādējādi, ka

tie dalībvalstij neliedz trešās valstis norādīt kā drošas izcelsmes valstis ar leģislatīvu aktu – ar nosacījumu, ka ikviena valsts tiesa, kurā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar īpašo režīmu, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas kā drošas izcelsmes valstis, var veikt šīs norādīšanas pārbaudi tiesā par to, vai ir ievēroti šīs direktīvas I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi.

2) Direktīvas 2013/32 36. un 37. pants, kā arī 46. panta 3. punkts, tos skatot Pamattiesību hartas 47. panta gaismā,

jāinterpretē tādējādi, ka

– **dalībvalstij, kura norāda trešo valsti kā drošu izcelsmes valsti, ir jāgarantē pietiekama un adekvāta piekļuve informācijas avotiem šīs direktīvas 37. panta 3. punkta izpratnē, uz kuriem šī norādīšana balstīta; šai piekļuvei, pirmkārt, jāļauj starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējam no šīs trešās valsts pēc iespējas labvēlīgākos apstākļos aizstāvēt savas tiesības un, esot pilnībā informētam, izlemt, vai ir lietderīgi vērsties kompetentajā tiesā, un, otrkārt, jārada minētajai tiesai iespēja veikt lēmuma par starptautiskās aizsardzības pieteikumu pārbaudi;**

– **valsts tiesa – kurā pārsūdzēts lēmums par starptautiskās aizsardzības pieteikumu, kas izskatīts saskaņā ar īpašo režīmu, kurš piemērojams pieteikumiem, ko iesnieguši pieteikuma iesniedzēji no trešām valstīm, kuras norādītas kā drošas izcelsmes valstis –, pārbaudot, kaut vai tikai pakārtoti, vai šajā norādīšanā ievēroti minētās direktīvas I pielikumā izklāstītie šādas norādīšanas materiālie nosacījumi, var ņemt vērā informāciju, ko tā ieguvusi pati, ar nosacījumu, ka, pirmkārt, šī tiesa pārliecinās par šīs informācijas uzticamību un, otrkārt, lietas dalībniekiem tiek garantēta sacīkstes principa ievērošana.**

3) Direktīvas 2013/32 37. pants kopsakarā ar šīs direktīvas I pielikumu

jāinterpretē tādējādi, ka

tas liedz dalībvalstij par drošu izcelsmes valsti norādīt trešo valsti, kas attiecībā uz noteiktām personu kategorijām neatbilst minētās direktīvas I pielikumā izklāstītajiem šādas norādīšanas materiālajiem nosacījumiem.

[Paraksti]